

Aan:
Europese Commissie
Groenboek over Diensten van Algemeen Belang Consultatie
BREY 7/342
B-1049 BRUSSEL

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		10095/2003	12-09-2003

onderwerp
Groenboek Diensten van Algemeen Belang

Geachte Commissie,

Het Interprovinciaal Overleg (IPO), de vereniging van alle provincies in Nederland, verwelkomt de publicatie van het Groenboek over diensten van algemeen belang (COM(2003)270 def.). Wij maken gaarne gebruik van de daarin opgenomen uitnodiging om te reageren.

Onze reactie op dit Groenboek is opgesteld in overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de vereniging van alle gemeenten in Nederland. Om praktische redenen ontvangt uw Commissie de reacties van de VNG en van het IPO los van elkaar, hoewel hun strekking dezelfde is. Met inachtneming van hetgeen hieronder over de belangrijke thema's subsidiariteit en staatssteun wordt opgemerkt, ondersteunt het IPO overigens hetgeen de Raad der Europese gemeenten en regio's (CEMR) aan uw Commissie heeft toegezonden over het Groenboek

Het onderwerp is van groot belang voor regionale en lokale overheden, omdat deze bij de formulering van diensten van algemeen belang autonome bevoegdheden hebben en in vele gevallen opdrachtgever zijn van dergelijke diensten. Wij onderschrijven van harte de in dit Groenboek tot uitdrukking gebrachte rol die de diensten van algemeen belang hebben in het geheel van de Europese Unie. Niet alleen omdat die rol een uitdrukking is van het Europese maatschappelijke model, maar ook omdat daarin een keuze ligt opgesloten voor het functioneren van de overheid binnen de markteconomie, op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau.

Vanuit dat perspectief bekeken is het spijtig, dat de Commissie in het document geen eigen visie op de diensten van algemeen belang heeft neergelegd en zich beperkt tot het stellen van een groot aantal vragen. Wij richten ons in deze reactie op de twee voor ons belangrijke thema's subsidiariteit en staatssteun; daarmee wordt tevens, zij het impliciet, gereageerd op veel van de overige vragen.

Inlichtingen bij : H.J.I. van Leeuwen
Doorkiesnummer : 070 – 888 12 33
Bijlagen : geen

1. Subsidiariteit

Naar onze overtuiging houdt subsidiariteit in, dat regelgeving plaatsvindt op het daartoe meest geëigende niveau, en kan er in die zin geen sprake zijn van verschillende soorten subsidiariteit. De suggestie dat er meerdere soorten subsidiariteit zouden bestaan, heeft daarin geen plaats.

Het Groenboek wijst er met recht op, dat het in de eerste plaats aan de bevoegde nationale, regionale en lokale autoriteiten is om diensten van algemeen belang te definiëren, organiseren, financieren en controleren. Deze overheden zijn in beginsel vrij om vast te stellen, wat zij verstaan onder een dienst van algemeen belang, inclusief het recht om de verleners van dergelijke diensten verplichtingen op te leggen.

Waar de lidstaten gekozen hebben voor communautaire regelgeving, zoals voor de grote netwerkindustrieën, is er sprake van een rol van het Europese niveau. Waar dat niet het geval is, ligt het voor de hand dat nationale, regionale en lokale overheden zelfstandig bepalen hoe om te gaan met hun eigen diensten van algemeen belang.

Het is aan de regionale en lokale politici om te beslissen over regionale en lokale diensten van algemeen belang. Aan een algemeen communautair kader voor diensten van algemeen belang is onzerzijds geen behoefte.

In dit licht zien wij geen noodzaak om de Commissie (nieuwe) bevoegdheden toe te delen op dit gebied. Wijziging van het Verdrag lijkt niet nodig, maar er is onzerzijds grote behoefte aan meer duidelijkheid over de diensten van algemeen (economisch) belang en het bestaande Europese beleid op het gebied van interne markt en mededinging.

2. Staatssteun

Het Europese Hof van Justitie heeft in het recente *Altmark-arrest* C-280/00 weliswaar verklaard, dat de vergoeding die de overheid betaalt aan een onderneming die een door de overheid opgedragen dienst van openbaar belang verricht geen staatssteun is, maar stelt wel een aantal cumulatieve voorwaarden aan die vergoeding.

Ook wij hebben met veel spanning gewacht op deze uitspraak van het Hof, omdat de gevolgen ervan van groot belang zijn voor de verhouding tussen de Europese staatssteunregels en de vrijheid van overheden om hun diensten van algemeen belang in te richten. De uitkomst lijkt op het eerste gezicht een verduidelijking, maar gezien de gestelde voorwaarden is het de vraag of dit arrest zal bijdragen aan een grotere rechtszekerheid voor overheden die een dienst van algemeen (economisch) belang laten verrichten.

Het is, zoals het Groenboek terecht stelt, aan de overheden om te beslissen of zij deze diensten rechtstreeks verlenen via hun eigen bestuursapparaat of deze toevertrouwen aan een derde. Dat uitvoerders van diensten van algemeen economisch belang, ook binnen dat eigen bestuursapparaat, ondernemingen zijn en daarom onderworpen aan de Europese mededingingsregels, beperkt de beslissingsvrijheid van regionale en lokale overheden te zeer. Dit vraagt om een heroverweging en nadere specificatie van diensten van algemeen (economisch) belang en de daaraan te stellen eisen.

De al eerder door de Commissie aangekondigde verduidelijking van het toepassingsbereik van de staatssteunregels op het gebied van de diensten van algemeen economisch belang is door het *Altmark-arrest* alleen maar dringender geworden. Naar onze mening is een groepsvrijstellingsverordening nodig voor regionale en lokale diensten. Deze diensten zijn, gezien hun regionale en lokale karakter, niet of nauwelijks verstorend voor het Europese handelsverkeer; de inzet van de Commissie van mensen en middelen kan beter worden besteed aan zaken van (Europees) belang.

Nationale, regionale en lokale overheden kennen vele vormen van financiering van taken van algemeen (economisch) belang. Er is geen optimale financieringsstructuur te geven. De enige eisen die, volgens ons, kunnen worden gesteld zijn dat het algemeen belang transparant wordt gedefinieerd, dat de overeengekomen openbare dienstverplichtingen eenduidig worden vastgelegd, en dat de financiële bekostiging deugdelijk wordt onderbouwd en er geen overcompensatie plaatsvindt.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG,

drs. G. Beukema,
directeur.